

Leben und leben lassen

Dorobek naukowy i organizacyjny profesora ANDRZEJA WICHURA w zakresie budownictwa podziemnego

Życiorys zawodowy profesora

Profesor Andrzej Wichur urodził się 28 kwietnia 1938 r. w Krakowie, w roku 1956 ukończył III Liceum Ogólnokształcące w Krakowie im. J. Kochanowskiego i w tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Górniczym Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Studia te ukończył w 1962 r., uzyskując dyplom magistra inżyniera górnictwa (specjalność: budowa zakładów górniczych) na podstawie pracy dyplomowej pt. *Drażenie tunelu w utworach fliszowych*. Stopnie naukowe doktora nauk technicznych (1971) oraz doktora habilitowanego nauk technicznych (1977) uzyskał również na Wydziale Górniczym AGH. Tytuł naukowy profesora nauk technicznych uzyskał w roku 1989, a nominację na stanowisko profesora zwyczajnego w AGH — w roku 1995.

Całe życie zawodowe prof. A. Wichura poświęcone jest budownictwu podziemnemu. Po ukończeniu studiów pracował w budownictwie podziemnym górnictwem na stanowiskach dozoru górnictwa w kopalniach, a następnie — w jego zapleczu naukowo-badawczym. Od roku 1979 pracuje w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Był wieloletnim przewodniczącym Rady Naukowej Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Budownictwa Górniczego „Budokop“ w Mysłowicach (1994–2006). Z dniem 1 stycznia 2009 r. przeszedł na emeryturę; utrzymuje stały kontakt z Uczelnią, prowadząc nadal zajęcia dydaktyczne w AGH.

Zakres działalności naukowej i dydaktycznej prof. A. Wichura obejmuje geotechnikę oraz projektowanie, badania i technologię wykonania budowli podziemnych (tunele, podziemne hydroelektrownie itp.) oraz wyrobisk udostępniających podziemnych zakładów górniczych (szyby, przecznice, przekopy itp.). Jest autorem bądź współautorem ponad 180 publikowanych oraz ponad 220 niepublikowanych prac badawczych oraz 7 projektów norm dotyczących projektowania obudowy szybów i innych wyrobisk podziemnych.

Jest rzeczoznawcą Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa (od 1973 r.) w zakresie specjalności: budowa kopalń głębinowych i odkrywkowych oraz głębienie szybów sposobem górniczym i wiertniczym. Od roku 2001 jest posiadaczem Certyfikatu Indywidualnego Polskiego Komitetu Geotechniki, a od roku 2008 — rzeczoznawcą do spraw ruchu zakładu górniczego do wydawania opinii w zakresie doboru obudowy szybów i wlotów do szybów, a w zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny — doboru obudowy wyrobisk o przekroju poprzecznym przekraczającym 30 m².

W latach 1998–2001 był członkiem Komisji ds. Obudowy Wyrobisk Korytarzowych i Komorowych oraz w latach 2002–2003 członkiem Komisji ds. Obudowy Wyrobisk Górniczych i Kierowania Stropem przy Wyższym Urzędzie Górnictwa.

Pracuje również w wydawnictwach naukowo-technicznych. W latach 1970–1975 był członkiem kolegium redakcyjnego czasopisma „Budownictwo Górnicze”, a w latach 1997–2002 — redaktorem naczelnym Uczelnianych Wydawnictw Naukowo-Dydaktycznych AGH; od 1995 r. pełni funkcję redaktora działowego czasopisma „Budownictwo Górnicze i Tunelowe”. Jest członkiem rady programowej następujących czasopism: „Inżynieria Bezwykopowa — Trenchless Engineering” (od 2003 r.), „Geoinżynieria i Tunelowanie” (obecnie: „Geoinżynieria — Drogi — Mosty — Tunele” — od 2004 r.) oraz „Nowoczesne Budownictwo Inżynieryjne” (od 2005 r.).

Pełni ważne funkcje społeczne w ruchu stowarzyszeniowym i naukowym: wiceprzewodniczącego Głównej Komisji Budownictwa Górniczego Zarządu Głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa (od 1991 r.), wiceprzewodniczącego Podkomitetu Budownictwa Podziemnego Polskiego Komitetu Geotechniki (1993–2008), członka Polskiego Towarzystwa Mechaniki Skał (od 1993 r.).

Przedstawiona powyżej działalność naukowa i organizacyjna sprawia, że osoba prof. Andrzeja Wichura w środowisku zajmującym się budownictwem podziemnym jest dobrze znana od kilkadziesiąt lat. W czasie X Jubileuszowej Konferencji Naukowo-Technicznej „Budownictwo Podziemne 2009” obradującej w Krakowie w dniach 9–11 września 2009 r. obchodzono uroczyste jubileusz 70-lecia urodzin prof. Andrzeja Wichura, w czasie którego obecny przewodniczący Głównej Komisji Budownictwa Górniczego ZG SITG mgr inż. Wiesław Grzybowski scharakteryzował Jego sylwetkę zawodową i dorobek naukowy (tekst przymówienia zamieszczono poniżej).

W imieniu władz Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH serdecznie dziękuję Jubilatowi za długie lata pracy dla Wydziału i życzę dużo zdrowia oraz wielu dalszych sukcesów naukowych oraz zawodowych.

Piotr Czaja
Dziekan Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH

Szanowny Panie Profesorze, Jubilacie, Drogi Andrzeju!

Jest dla mnie osobistą satysfakcją i zaszczytem, że mogę, jako przewodniczący Głównej Komisji Budownictwa Górniczego przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa, uczestniczyć w dzisiejszej uroczystości.

Łacińska sentencja *tempus fugit* („czas ucieka”) mówi, że każdy z nas, bez względu na wykształcenie i kwalifikacje, doczeka się tytułu emeritus, czyli zasłużony. W przypadku Pana Profesora tytuł EMERITUS należy zapisywać tylko złotymi zgłoskami.

Posiadany tytuł naukowy, popularnie nazywany profesorem belwederskim, świadczy o tym, że Pan Profesor właściwie wykorzystał talenty dane od Opatrzności i te talenty skutecznie doskonalił.

Ja jako przedstawiciel przemysłu muszę i chcę podkreślić te osiągnięcia Profesora, które dla mnie i dla całej naszej branży stanowiły w wielu przypadkach istotne wskazówki w codziennej pracy zawodowej.

Swoją pracę zawodową Profesor Andrzej Wichur rozpoczął w 1962 roku bezpośrednio po ukończeniu studiów, a podkreślić należy, że ukończonych z wyróżnieniem. Pierwsze kroki zawodowe w Przedsiębiorstwie Robót Górniczych w Bytomiu to klasyczny etap kariery inżyniera górnika — praca w dozorze ruchu górnictwa pod ziemią. Doświadczenia zawodowe uzyskane przy drażeniu przekopów, komór, głębianiu szybików i pogłębianiu szybów kopalni Dymitrow (obecnie: Bobrek-Centrum), Bytom (obecnie: Bobrek-Centrum) i Jaworzno (obecnie: ZG Sobieski) oraz przy drażeniu sztolni hydrotechnicznej w Tresnej k. Żywca dawały podstawę do ubiegania się o coraz wyższe stopnie zawodowe przewidziane prawem górnictwem, aż do uzyskanej w 1973 roku nominacji na stanowisko głównego inżyniera górnictwa dla robót wykonywanych w zakładach górnictwa. Kolejne etapy kariery zawodowej to praca w Zakładzie Badań i Doświadczeń Budownictwa Węglowego w Katowicach, Zakładzie Badań i Doświadczeń Budownictwa Górniczego i w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Budownictwa Górniczego „Budokop” w Mysłowicach. W tych zakładach Profesor Andrzej Wichur obejmował kolejno stanowiska kierownika pracowni badawczej, zastępcy kierownika pionu technicznego ds. doświadczalnictwa, głównego inżyniera górnictwa ds. doświadczalnictwa i głównego inżyniera ds. naukowo-technicznych.

Od roku 1965 specjalizuje się w projektowaniu obudowy szybowej na podstawie pomiarów obciążenia obudowy szybowej w warunkach kopalnianych. Zjawisko to, w opinii Profesora Andrzeja Wichura, miało charakter losowy i dla takiego modelu opracował metodę matematycznego ujęcia tej zmienności przy użyciu teorii procesów stochastycznych. Metodę tę zastosowano w dalszej praktyce badawczej, a wyniki przeprowadzonych prac posłużyły m.in. do opracowania wytycznych doboru grubości betonowej obudowy szybów w warunkach Rybnickiego Okręgu Węglowego i zostały wdrożone przy opracowywaniu norm branżowych dotyczących zasad projektowania obudowy szybowej. Osobiście przygotowywał kolejne nowelizacje norm lub był ich współautorem. Normy te, dotyczące projektowania obudowy szybów, obudowy wyrobisk korytarzowych i komorowych, są stosowane do dnia dzisiejszego w praktyce projektowej.

Nie można pominąć w tej krótkiej charakterystyce innych prac badawczych Profesora: tak ważnych dla branży górniczej prac związanych z zamrażaniem skał wokół szybów głę-

bionych w zawodnionym górotworze czy prac związanych z likwidacją podziemnych zakładów górniczych. Z perspektywy potrzeb przemysłu górniczego i geotechniki ten dorobek badawczy Profesora i uzyskane wyniki publikowane następnie w fachowych czasopismach górniczych czy normach w znaczący sposób poprawiały warunki bezpieczeństwa pracy naszych załóg.

Szanowny Panie Profesorze!

Zdaję sobie sprawę, że dokonania Profesora na niwie naukowo-badawczej to tylko część Pańskiej aktywności zawodowej. Pan, Panie Profesorze, jest przecież Ojcem Konferencji Naukowo-Technicznej pod nazwą „Budownictwo Podziemne”, która od 18 lat gromadzi rzesze naukowców i praktyków z kraju i z zagranicy. Konferencji na której możemy zapoznać się z dokonaniem różnych ośrodków badawczych czy organizacyjnych, a dotyczących interesujących nas wszystkich, zwłaszcza praktyków, zagadnień związanych z szeroko pojętym budownictwem górniczym. Za tom Panie Profesorzem w imieniu rzeszy inżynierów i techników górnictwa serdecznie, naprawdę serdecznie dziękuję. Zapewniam, że wszyscy moi koledzy z branży, również ja, czekamy na komunikaty o kolejnej Konferencji poświęconej tym zagadnieniom.

Od 18 lat jest Pan także wiceprzewodniczącym Głównej Komisji Budownictwa Górniczego przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa, którą to komisję mam zaszczyt dzisiaj reprezentować. To dzięki Pana zaangażowaniu Komisja ta może tak aktywnie działać. Pana zasługi zostały docenione przez Zarząd Główny SiTG i znalazły wyraz w przyznaniu Panu Profesorowi odznaki Zasłużonego Działacza Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa.

Szanowny Panie Profesorze! Drogi Jubilacie!

Upoważniony przez członków Komisji Budownictwa Górniczego pragnę Ci serdecznie podziękować za tyle lat społecznej pracy włożonej w działalność Stowarzyszenia. Pozostaję z nadzieją, że dalej będziesz swoją wiedzą i autorytetem wspierał działalność tej Komisji.

Proszę pozwolić, że zakończę swoje wystąpienie tradycyjnym górniczym pozdrowieniem

Szczęść Boże, Panie Profesorze!

Wiesław Grzybowski